

(El Pais)

Ако неко мисли да је тандем Буш—Чејни најекстремнија верзија америчког конзервативизма, могуће је да ће се брзо уверити да грешу. Конзервативни покрет у развоју у последњим месецима у САД, потхрањен незадовољством осиромашене средње класе и амбицијама нове политичке постпартијске класе, разбија све моделе традиционалног републиканизма и призива расистички, националистички и фанатични карактер фашизма. За сада, недостаје му само насиље.

Последњи знак за узбуну био је недавни скуп чланова „Tea Party“ у Нешвилу (Тенеси) и говор њиховог најпознатијег вође Саре Пејлин, која је популизам подигла до степена похвале незнања као доказа аутентичности, а као највиши политички квалитет Скота Брауна, недавно изабраног сенатора Масачусетса, истиче чињеницу да је то „једноставно човек са пик-ап возилом“.

Сару Пејлин хвале због једноставности њених студија, диплома новинарства на скромном Универзитету Вајоминга, наспрам диплома из Иви Лиге које има Барак Обама на Колумбији и Харварду. Сам Браун је освојио присталице због показане мужевности у ревији *Космополитан*, наспрам стидљивог рафинмана традиционалних политичара.

Присталице „Tea Party“ су уверене да су заиста покренуле револуцију против олигархије из Вашингтона, сличну оној која је у 18. веку истерала британске колонизаторе. Одједном, најугледнији републиканци су у опасности пред тим таласом. Гувернер Флориде Чарли Крист, умерењак који је уживао 70 одсто популарности међу гласачима, данас је у анкетама иза једног непознатог и ултрарелигиозног младог човека који се зове Марко Рубио. Чак је и Џон Мек Кејн, беспоговорни вицекраљ Аризоне, данас озбиљно под претњом Ј. Д. Хејворта, шарлатана са једног локалног радија, који по дефиницији *Њујорк тајмса* „сваког дана напада, и не увек овим редом, легалну имиграцију, губитак патриотизма у земљи и све оно што ради Обама“.

У редовима „Tea Party“ сваког јутра се појави неко непознат ко у пола сата најрадикалније демагогије освоји 10 поена у анкетама. „Покрет сазрева“, тврди Џудсон

Филип, један до оснивача овог феномена, „манифестације су биле добре за прошлу годину, а ове ствари треба променити, ове године морамо да победимо.“

Да победимо шта? У ком правцу да поведемо земљу? Неки од умерених и образованих републиканаца, као Пеги Нунан или Дајвид Брукс, тврде да нема разлога за страх, да су то групе укорене у слободарске традиције САД и да ће њихов допринос бити у томе да се динамизује политички живот у земљи.

То је могуће. Истина, непријатељство које овај покрет показује према Обама није далеко од онога који је левица показала према Бушу (треба се сетити помињања негових зависности од алкохола или наводно интелектуално сиромаштво), и савршено спада у демократска правила игре. Осим тога, покрет је још увек у зачетку. Недавна анкета показује да 34 одсто Американаца није ни чуло за „Tea Party“, а подржава их само 18 одсто.

Из европског угла, тих 18 одсто је много, а оно што бране звучи опасно ексцентрично. Један од њихових говорника у Нешвилу рекао је да је „боље документовано Христово рођење него Обамино“. „Он је Африканац“, викала је жена из публике. Иза те кампање која негира Обама право на америчко држављанство крије се одбацивање његове легитимности као председника.

У САД нико не говори о расистичком елементу кампање. За оне који подржавају Обаму може да буде корисно повикати *расизам*, сваки пут када га неко критикује. Наравно, његови непријатељи не признају тај грех, колико год да се на састанку у Нешвилу чуо само један црни глас, чисто да би се сакрио „бели карактер“ покрета.

Овај нови конзервативизам сажима много од фрустрација белог човека, од цивилних права, од свих закона о једнакости који су му одузимали власт у сектору друштва у коме је вечно доминирао. Бели човек није видео много користи од добрих контаката, корисних пријатељстава, брзог новца, што је у последњим деценијама повећало средњу класу, која је била понос нације педесетих година, али која је била немилосрдно малтретирана последњом технолошком револуцијом и недавном економском кризом.

Та рањена средња бела класа пуца на оне који су јој најближи: имигранти, расне

маљине, политичке вође. Покушава да смањи конкуренцију коју сматра неправедном и намерава да САД буду земља само за истинске Американце. Тражи спас у новим доктринама и слуша матерински глас Саре Пејлин и патриотске повике водитеља са радија. Глен Бек или Руш Лимбоф тако постају Волтер Кронкајт новог времена.

Амерички конзервативци не верују да постоји било каква опасност. Слепо верују у интеграциону снагу те демократије и њену непорециву способност да заустави било какву претњу. Али, из европског угла гледања, та комбинација демагогије, расизма, национализма и ксенофобије, предвођена рањеном и узнемиренем средњом класом, веома је познат рецепт од ког се још увек плаши. Истина је да се нови амерички конзервативни покрет хвали својом одбраном слободе и још увек не изгледа компатибилан са једном владом која неће поштовати индивидуу. Али укус из Нешвила сеје сумње, оставља лош утисак, и – плаши.

(Превод **Бранислав Ћорђевић**)